

N:o 77.

Af Herr A. Bäckström m. fl.: Om underdånig skrifvelse rörande ändring och, för vissa delar af Norrbottens län, upphäfvande af Kongl. Förordningen den 29 Juni 1866 angående dispositionsrätten öfver skogen å sådana skattehemman, som uppkomma af nybyggen, hvilka hädanefter från kronan upplåtas m. m.

Under den tid då Sveriges urskogar stodo fria för hvar man, som ville bryta bygd och deraf uppodla ängar och åkerfält, fans naturligtvis ingen föreskrift, hvarken om, och huru man skulle odla på det intagna området, eller huru derå växande skog skulle användas.

Den tid kom då staten eller kronan ansåg sig ensam egare af den skog och mark, som af enskilda ej redan var intagen, och hvilken då hufvudsakligen var belägen i den norra delen af riket och hvaraf en stor del benämndes Norrland.

Derefter lemnade dock staten enskilda att få intaga större och mindre begränsade områden, att emot hvarjehanda friheter och privilegier inom viss tid uppodla och bebygga så att deraf kunde blifva hemman. För sådant ändamål bestämdes ock viss byggnads- och odlingskyldighet, så att, om den eftersattes åboen äfventyrade besittningsrätten. Sedan denna byggnads- och odlingskyldighet var fullgjord fick hemmanet antaga skattenatur och från kronan skatteköpas, hvarefter ock ingen föreskrift fans, annat än hvad 1734 års lag i Byggningsbalken stadgar, huru och på hvad sätt odlingen skulle vidare bedrivas eller någon inskränkning i dispositionsrätten till skogen å det afvittrade området.

Denna fria dispositionsrätt till en egendom, som man skall hetas ega, och hvilken är lika naturlig som nödvändig för jordbrukets utveckling och förkofran hvar som helst, men aldramest i de nordliga bygderna, der icke

allenast de bättre odlingstillfällena förut till stor del upptagits utan der odlaren ock har att kämpa med ett hårdare klimat än i andra delar af vårt land, har dock genom Kongl. Maj:ts nådiga förordning af den 29 Juni 1866 i väsentlig mån inskränkts för dem, som efter den tiden fått eller få sig upplåtne kronans marker till uppodlande af hemman och för dem som derförut fått nybyggen, men ej å föreskrifven tid fullgjort stadgade åboskyldigheter.

Vi hafva oss väl bekant orsaken till denna nådiga förordnings utfärdande, hvars ändamål synes vara att hämma skogsförödelse af skatte-skogar i Norrland.

Vi vilja icke förneka att ropet om denna skogsförödelse är mer och mindre berättigad, utan villigt erkänna att denna skogsutödning länge fortfarit mer än önskligt varit, men kunna dock ej inse att berörda Förordning kunnat eller kan i någon väsentlig mån bota detta onda, ty de skattehemmansskogar som beröras af nämnda förordning äro och förblifva ett fåtal, om man undantager lappmarkerna, mot de äldre hemmanen, som oberörda deraf fritt få husera med sin skog.

Men deremot är ofta nämnda förordning ett stort hinder för utveckling af de skattehemmans jordbruk, som stå under dess föreskrifter, ty utom att de ej hafva samma rättigheter till skogen, ehuru samma skatte-skyldigheter, som de gamla hemmanen, i det att de förra hafva att betala utstämplingsavgift m. m. för den skog de få försälja, då deremot de senare äro derifrån fric, så hafva de förra icke rättighet att fälla en enda buske, som icke åtgår för husbehofvet eller är utstämpladt till afsalu för odling af åker eller äng.

§ 5 i mer berörda förordning bestämmer väl huru skall förfaras om hemmansegaren vill odla något till åker eller äng af sin skogsmark, men en föreskrift som verkar detsamma som ett absolut förbud.

Man tänke sig blott in i dessa nordliga bygders förhållanden, der nyhemmansegarne i de flesta fall icke hafva ringaste kapitaltillgång utan tvärtom skulder och föga kredit och der hemmansegaren, som i många fall kan bo 10, 20 ja ända till 30 mil från Konungens Befallningshafvande, endast har sin egen arbetsförmåga att anlita för uppodling af sitt hemman, och hvilken å de ej sällan återkommande missväxtåren måste tagas i anspråk uti biförtjenster för att kunna betala sina utskylder samt lifnära sig och de sina.

Ingen i dessa omständigheter lærer våga, att hos Konungens Befallningshafvande begära få fälla skog för odling af åker och äng, ty utom att två trovärdige mäns intyg om odlingsmarkens läge, storlek och för odling tjenliga beskaffenhet skall sådan begäran åtfölja, så skall

han ock uppgifva den tid inom hvilken odlingen skall vara fullbordad, hvilket i hans ställning knappast är möjligt.

Men icke nog härmed. Konungens Befallningshafvande kan likväl ej fästa afseende på hvad desse *trovärdige* män sagt, utan på den sökandes bekostnad förordna kronobetjent, som kan bo många mil från stället, för att hålla ny besigtning och först derefter, om Konungens Befallningshafvande *finner skäl* ansökningen bifalla, då förelägges sökanden vid *vite* inom viss föreskrifven tid odlingen fullborda. Derefter åligger sökanden att låta utstämpla »*den å marken växande skog*», sannolikt hvarenda buske, ty någon bestämelse om skogens storlek som skall utstämplas finnes icke. Förmodligen är ock då denna odlingssökande skyldig betala vanlig utstämplingsafgift, 10 öre per träd, stort eller litet. Sedan allt detta skett, då först eger hemmansegaren fritt använda den sålunda utstämplade skogen å sin egen skogsmark, den må då kunna säljas eller måste uppbrännas, för att få den undan från odlingsmarken.

Då nu härtill kommer, att skattehemmansegare jemlikt § 6 i samma förordning vid ansvar, som för skogsåverkan enligt 24 kapitlet Strafflagen är förbunden till dessa formaliteter och kostnader, som dermed äro förenade, jemte risk för utbetalande af viten, endast för att af sin egen skogsmark få odla åker och äng, så är lätt iusedt att denna föreskrift är liktydig med ett förbud, och hvilket bäst bevisas deraf att, så vidt oss är bekant, icke en enda sökt att under de 11 och ett halft år författningen existerat, få sig upplåten till odling egen skogsmark på detta sätt, utan måst inskränka sin odling till inrösningsjorden eller af hvad han kunnat odla, der han haft sitt husbehof eller salu-hygge.

Men tiden går och med tiden, om sådan hemmansegare med så inskränkt rätt kan behålla sin egendom, får söner och döttrar giftasvuxna, hvilka önska dela torfvan, men då står denna författnings 5 § som en oöfverstiglig mur för att få odla något af skogsmarken och sålunda förhindrar delningen, som erfordrar nya byggnader, nya odlingar till understöd åt de gamla egorna för uppehälle af nya familjer.

Vi kunna icke inse att utfärdandet af i frågavarande nådiga förordning var af behofvet påkallad, åtminstone i den delen den rörer odlingen af skogsmark, men deremot kan den icke annat än verka menligt på samma odling å de hemman, som stå under hennes kontroll.

Grunden för denna 5 §:s tillkomst torde möjligen varit, att man tänkt sig det af hemmansegaren, då han vore bunden vid den afverkning till afsalu, § 1 bestämmer, en annan utväg att förstöra sin skog kunde utfinnas, den nemligen, att under förebärande af odling uthugga och försälja skogen. Men sådan grund torde föga hvila på någon praktisk

erfarenhet utan snarare på ett löst antagande att så kunde hända, ty den som försökt odla åker och äng af skogsmark vet mycket väl att å sådan mark, som är tjenlig till åker och ängs odling, växer icke mycket saluvirke, åtminstone icke sådant, som tål någon längre transport. Det är med anledning af sådant förhållande vi hafva svårt för att tro det någon kunde uthugga sina tallhedar under förebarande af odling, och skulle någon gång så skett eller ske, så hör det visserligen till undantagen och för hvilka man ej bör lagstifta så, att en hel allmänhet lider.

På grund af hvad ofvan anförts våga vi tro att berörda Kongl. förordning kunde utan skada i sin helhet upphävas, men vilja dock ej göra framställning derom, men deremot anse att § 5 i densamma bör utgå såsom skadligt verkande på de hemmans jordbruk den berör, samt att, då Norrbottens län har den så kallade Norrbottenslagen af den 29 September 1874, som fullkomligt skyddar från all utödning af ungskogen till afsalu, så synes oss, som att så väl berörda Kongl. förordning som ock Kongl. Maj:ts nådiga skrifvelse till Kammar-kollegium af samma år och dato i hvad den rör användande af skogen å sådana skogslägenheter, som försålts under full eganderätt mot skogsränta, böra upphöra att vara gällande för Norrbottens län i de delar deraf, som berörde så kallad Norrbottenslag gäller, hvilket vi våga tro är både billigt och rättvist, samt med god ordning öfverensstämmande att, då en landsdel fått en lag, som skyddar mot all förödelse af dess skogar och som gäller för alla som i denna landsdel bo, med samma bör ock upphävas en äldre lag, som har samma ändamål, men berör endast ett fåtal individer.

Med stöd af hvad vi här ofvan anført våga vid vördsammast hemställa det

Riksdagen ville uti underdånig skrifvelse hos Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:ts nådiga förordning af den 29 Juni 1866 rörande dispositionsrätt till skogen å sådana skattehemman, som efter den tiden af nybyggen uppkommo, måtte derhän förändras att § 5 upphäves och i följd deraf i öfriga delar omarbetas;

att för de delar af Norrbottens län, der den s. k. Norrbottenslagen af den 29 September 1874 är gällande ofvan berörda 1866 års nådiga förordning i sin helhet upphör att gälla;

samt

samt att Kongl. skrifvelsen af samma år och dato till Kongl. Kammarkollegium, i hvad den rör dispositionsrätten till skogen å sådana skogslotter, som till full eganderätt åt enskilda af kronan försålts, mot skogsränta, må för samma delar af Norrbottens län, der berörda Norrbottenslag gäller, icke vidare vara tillämplig.

Om remiss till Lag-Utskottet anhålles.

Stockholm den 25 Januari 1878.

A. Bäckström.

Pehr Nilsson,
i Vittjerf.

L. J. Fahlander.

C. E. Hjelm.

Joh. Grape.

N:o 78.

Af Herr E. Dofsén: Om ändringar i §§ 27, 32, 33, 34, 37 och 55 i Riksdagsordningen.

Då ärendenas mängd vid riksdagarne år från år antagligen kommer att ökas, torde det vara skäl att undersöka, huruvida icke utvägar kunna beredas att, utan rubbning af Riksdagsordningens hufvudprinciper, åstadkomma någon förenkling uti riksdagsmaskineriet, hvarigenom mycken tid kunde blifva inbesparad, riksdagsgöromålen komma förr i gång, och undvikas att göromålen de två à tre sista veckorna af riksdagarnes samman-